

Er man først tabt i skolen, skal der ske et mirakel

Er man først tabt i skolen, skal der ske et mirakel

Britta Søndergaard, Morten Mikkelsen

23. Juli 2016

Kristeligt Dagblad

I flere år har undersøgelser udpeget drengene som uddannelsessystemets svage køn. På DrengAkademiet er erfaringen, at de fleste kan rette op på deres faglige efterslæb, hvis underviserne kan få dem til at tro, at det nytter

Boksehandskerne klasker imod hinanden, sveden springer frem på panderne, og lyden af spring, fald og bolde runger i gymnastiksalen.

Det er sommerferie, men der er ikke meget feriestemning blandt drengene i salen, som er på to ugers intensiv træning i fysisk udholdenhed, skolefaglig ihærdighed og almindelig livsindstilling på Flakkebjerg Efterskole nær Slagelse.

"Vi er her alle for at udvikle os. Derfor er det i orden, at I holder en lille pause, når I har lavet 100 armstrækninger, men I skal i gang igen så hurtigt som muligt," formaner vejlederen, og reaktionen er ikke et "øv", men det forhåbningsfulde spørgsmål: "Hvornår skal vi gøre det her igen?"

14-årige Deniz Kucukavci fra Herlev ved København og 15-årige Lennarth Theodor Rokkjær fra vestjyske Lemvig er to af de 100 drenge, som opholder sig på efterskolen, fordi de har søgt om og fået en plads. DrengAkademiet er et ambitiøst tilbud til drenge med faglige vanskeligheder i skolen, men også med en vilje til at gøre noget ved det. Tilbuddet hører under Løkkefonden, et undervisningsinitiativ, som landets nuværende statsminister tog for fire år siden, fordi - som han formulerede det dengang - "Danmark har et drengeproblem".

På DrengAkademiet søger man at arbejde med problemerne gennem en cocktail af skolefaglig chokkur, intens motion, sund kost, regelmæssig søvn - og måske vigtigst af det hele: karakterdannelse med fokus på syv grundlæggende karaktertræk.

"Vi lærer meget om selvkontrol"

At det er vigtigt at tælle til 10 først, inden man reagerer eller giver op," fortæller Lennarth Theodor Rokkjær, der har slagordet "Tæl til 10" stående på sin T-shirt, ligesom andre slagord som "Tro på det", "Giv aldrig op" og "Bare sig tak" pryder vægge og tøj overalt på skolen.

"Vi lærer, at det er vigtigt ikke at give op for hurtigt," siger Deniz Kucukavci og tilføjer: "Man kunne godt tænke, at det ikke kan lade sig gøre at rette op på tingene på kun 14 dage, og at det er spild af tid at være her i stedet for at holde sommerferie. Det er måske også lidt irriterende at skulle stå tidligt op hver morgen, men vores test viser, at vi

allesammen har udviklet os fagligt. Det er ikke spild af tid. Det er en stor chance." Som omtalt i dag i Kristeligt Dagblad mener børne-, undervisnings- og ligestillingsminister Ellen Trane Nørby (V), at " pigerne trænger til et skud selvtillid, drengene trænger til et los bagi". Hun har netop nedsat et ekspertudvalg, der, inden året er omme, skal give konkrete bud på, hvordan uddannelsessystemet bedre får begge køn til at udfolde deres fulde potentiale.

Kommissoriet for udvalget konstaterer blandt andet, at " drengene halter bagefter fagligt i overgangen fra både dagtilbud til folkeskole og fra folkeskole til ungdomsuddannelse".

Men ifølge et af udvalgets medlemmer, Steen Baagøe Nielsen, lektor ved Roskilde Universitet, der har forsket i drenges uddannelsesvalg, er det vigtigt at slå fast, at selvom drengene har dårligere skoleresultater end pigerne og får dobbelt så meget specialundervisning som pigerne, så er de grundlæggende ikke mindre intelligente, og det er heller ikke sikkert, de generelt kommer til at klare sig dårligere i livet.

" Pisa-undersøgelserne viser, at drenge scorer højere end piger i matematik og naturfag, men lavere i læsning," siger Steen Baagøe Nielsen, som mener, at hele tesen om, at Danmark har et drengeproblem skal tages med et gran salt.

" Der har altid været en gruppe af drenge, der har haft det svært i skolen. Da jeg gik i skole, forlod de 7. klasse og kom i lære. Det var den type drenge, der kunne lide at arbejde med noget håndgribeligt og have et materiale i hånden.

Andre fik slet ikke nogen uddannelse, men de klarede sig alligevel," siger han.

Men i takt med de voksende ambitioner om et videns- og informationssamfund, hvor alle skal uddanne sig, er denne gruppe kommet i vanskeligheder.

Mange debattører holder af at fremstille udviklingen sådan, at drenges problemer skyldes for mange professionelle kvinder og for meget kvindelig proces- og samtaleorienteret tænkning i børnehaven, skolen og gymnasiet.

" Men i stedet for at sige, at det feminiserede skolesystem har ansvaret for, at drenge har det svært i skolen, så er det mere korrekt at sige, at det er videnssamfundets skyld," siger Steen Baagøe Nielsen.

Han mener, det først og fremmest bør debatteres, om der virkelig er brug for så megen abstrakt og boglig viden på alle uddannelser, som der er i dag, eller om ikke det konkrete og manuelle bør have en mere fremtrædende plads.

Idéen om at løse drengeproblemet gennem korte, ambitiøse træningslejre tvivler han på effekten af: " Det nytter ikke, at vi har et intensivt forløb på et drengeakademi med motivationscoaches, når dagligdagen i folkeskolen består af pressede lærere." Deniz Kucukavci og Lennarth Theodor Rokkjær har lagt boksehandskerne og har tid til en kort snak, inden de skal have et hurtigt bad og så videre til læsetræningen, som ikke imødeses med lige så stor begejstring som kampsporttimen.

Mens den fysiske træning er hård, men sjov, og de øvrige skolefag er til at have med at gøre, så er begge drenge helt på det rene med, at de har et problem med dansk.

"Jeg har ikke været så interesseret i dansk i skolen, og når jeg har det sådan med noget, så har jeg det med helt at lukke ned. I dansktimerne i skolen skal man være meget selvstændig, og jeg kan bedst lide at arbejde socialt. Derfor har jeg fået et problem," forklarer Deniz Kucukavci, som mener, at lærerne på Dreng-Akademiet er gode til at "få faget til at interessere dig".

Lennarth Theodor Rokkjær er ordblind og har derfor altid haft vanskeligheder med at læse og skrive. Vanskeligheder, som to intense uger med Dreng-Akademiet ikke kan få til at gå væk. Men han synes, det hjælper at arbejde systematisk med så vel de ting, man har svært ved, som med at lade være med at vælge den nemme udvej, det er at give op.

"Man bliver fagligt bedre, når der kommer noget motion ind, fordi man får energi."

Det er det, skolereformen også siger, at folkeskolen skal gøre, men det bliver ikke altid overholdt," siger Lennarth Theodor Rokkjær, som erkender, at hvert skolefag rummer noget, han ikke er god til.

"Men de er gode til at skræddersy det, så vi hver især kommer til at arbejde med det, vi har brug for. Hvis først man er tabt i forhold til de andre i folkeskolen, skal der ske et mirakel for, at man kommer med igen," siger han.

Lisbet Nørgaard, uddannelseschef i Løkkefonden, understreger, at de to intensive sommeruger ikke skal ses som en modsætning til folkeskolens undervisning, men som del af en samlet bestræbelse på at få alle elever med.

De elever, der af den ene eller anden grund har fået et fagligt efterslæb, bliver forsøgt sat på sporet igen ved en indsats, der ikke kun er at fokusere på det faglige, men også det personlige potentiale.

"Noget af det særlige, vi kan tilbyde, er et miljøskifte.

Vi kan give eleven en ramme omkring en ny fortælling om eleven selv. Vi forsøger både at arbejde med fag, vaner og karaktertræk på én gang, og vi forsøger at arbejde differentieret.

Også når to undervisere har i alt 33 drenge samlet i et undervisningslokale," siger Lisbet Nørgaard, som peger på, at Dreng-Akademiet er et intensivt læringsforløb, der følges op med mentorordning i et år, så gode vaner fastholdes.

Hun glæder sig i øvrigt over, at Lennarth oplever at få sit eget skræddersyede forløb, i betragtning af at der trods alt kun er seks uddannede lærere, seks studerende og seks holdledere med forskellig uddannelsesbaggrund til at holde 100 drenge på tærne dagen lang i to uger.

Professor Christian Helms Jørgensen fra Roskilde Universitet er også medlem af ekspertudvalget og har forsket i drenges veje i uddannelsessystemet.

Han finder det misvisende at kalde drenge for uddannelsessystemets tabere, da det stadig er drengene, der får de fleste topkarakterer, og når hankønnet stadig er overrepræsenteret, når man ser på, hvem der beklæder de højeste poster og får de

højeste lønninger. Så måske er der mere et skoleproblem end et drengeproblem i Danmark.

" På trods af, hvad der står i folkeskolereformen, så er den helt afgørende undervisning i folkeskolen jo stadig en ' sidde stille-undervisning', hvor man skal lytte til læreren. Især i de ældste klasser er der mange drenge, men også en hel del piger, der lærer dårligt på den måde.

Der er for lidt bevægelse, for få oplevelser og et relativt fattigt læringsmiljø, der indbefatter relativt få udfoldelsesmuligheder.

Meget tyder på, at fag som bevægelse, håndværk og design samt natur og teknik har det svært, fordi der er stort pres på at øge fagligheden," siger Christian Helms Jørgensen.

Han bakkes op af Frans Ørsted Andersen, lektor, ph. d. ved DPU Aarhus Universitet og forfatter til bogen " Pædagogik på kanten - især for drenge, men også for piger", som blandt andet analyserer DrengesAkademiet. Han peger på, at spørgsmålet om undervisning for drenge kontra undervisning for piger ikke kun handler om konkret og manuelt over for abstrakt og bogligt. Det er oftere et spørgsmål om at få naturvidenskabelige fag som fysik lige så meget i fokus som et " snakkefag" som dansk, mener han.

"De tekniske og naturvidenskabelige måder at arbejde på, som drengene traditionelt er gode til, er i den grad blevet presset ud af uddannelsesplanen. Natur og teknik, som blev indført i 1991, var tænkt som et " hands on"-og nysgerrighedsbaseret fag. I dag er det blevet et fag, hvor man læser tekster, svarer på opgaver og diskuterer. Der er rigtig mange mellemlange uddannelser, hvor man skal skrive en stor opgave. For eksempel skal man på læreruddannelsen skrive en opgave på 50 sider i et akademisk sprog, selvom lærerjobbet går ud på at håndtere elever. Det er en tendens i hele uddannelsessystemet, der måske presser drengene mere end pigerne," siger Frans Ørsted Andersen.

Han har forsket i de såkaldte T-klasser i 1970' erne, hvor teknisk-naturfaglige fag var i højsædet, og de var en kæmpe succes. Den slags elementer skal man ifølge ham have ind i skolen igen.

Ikke kun på særlige forløb, men i den generelle undervisning.

" Mange steder i landet laver man nu særlige akademier for drenge, og i Horsens har man for eksempel lavet et engineering lab, men projekterne er ofte præget af ildsjæleproblemet. Det er stadig svært at få den type undervisning ind i hverdagen i det store flertal af skoler. Den type undervisning ville engagere mange af de umotiverede drenge. Og den vil kunne få mange af pigerne til at glemme at tænke på, at de skal vise læreren, hvor dygtige de er, og blive mere optaget af indholdet," siger han.

Deniz Kucukavci og Lennarth Theodor Rokkjær har taget plads i et par bløde sækkestole i et undervisningslokale og gør sig klar til dansktimen.

Ved siden af døren til lokalet hænger den tavle, hvor hver enkelt elev skal placere sit navneskilt på en skala fra et til fire, i forhold til hvor meget energi de har til faget. Så ved lærerne, hvem der føler sig mest presset og har brug for hjælp.

Timen indledes med en rap-sang på musikanlægget, der proklamerer, at " hele verden drejer rundt, og den drejer sig ikk' kun om dig". Så kommer lærerne, Emilie Høgh-Jensen og Jakob Petersen, og fortæller, at " vi skal arbejde hårdt i dag. Vi har ikke meget tid, så I skal give den hele armen. Det er nu, I kan gøre en kæmpe forskel".

Så varmes der op til en lille læsetest, der varer de næste 25 minutter og rummer en række tekster med tilhørende spørgsmål. I nogle opgaver skal man skimmelæse, i andre punktlæse og i atter andre nærlæse sig frem til svaret.

Det er sidste generalprøve inden testen på Dreng-Akademiets sidste dag, der endeligt skal vise, hvor langt drengene har flyttet sig.

" Kan vi bede om hjælp?" vil en af drengene vide.

" Ja, vi kan godt hjælpe lidt, men det er vigtigt, at I prøver alt det, I kan, først. Dette er en træning i at læse, men også i at være vedholdende i 25 minutter," svarer Emilie Høgh-Jensen.

Jakob Petersen minder om, at når spørgsmålet står før teksten, skal man skimmelæse, når teksten står før spørgsmålet, skal man punktlæse, og der, hvor der er flere valgmuligheder i en parentes, skal man nærlæse.

Er tiden ved at rinde ud, er det vigtigste, at man prøver at gætte et eller andet og ikke bare giver op, pointerer læreren: " Husk, at hvis man ikke skyder, så scorer man ikke."

mikkelsen@k.dk ,soendergaard@k.dk

Fakta: DRENGE OG UDDANNELSE

Ifølge tal fra Danmarks Statistik var 6,1 procent af drengene i grundskolen i skoleåret 2014-2015 henvist til specialundervisning. Blandt pigerne var andelen kun 2,5 procent.

Drenges lærelyst og motivation er lav. En stor skolebørnsundersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed viste i 2011, at andelen af drenge, som " virkelig godt kan lide skolen", i årene 5.-9. klasse falder fra 32 til 18 procent, mens pigernes skoleglæde falder fra 40 til 24 procent. Tilsvarende viser en undersøgelse af unges motivation, som Center for Ungdomsforskning foretog i 2014, at omkring hver femte skoleelev af hankøn mangler motivation.

Dreng får lavere karakterer end piger i gymnasiet. En analyse fra Dansk Erhverv fra 2014 viste, at pigers studentereksamensgennemsnit er 7,13, mens drengenes kun er 6,76. Samme år konkluderede uddannelstænkertanken DEA, at " Gymnasiet taber drenge", idet der ikke alene bliver optaget færre drenge end piger på gymnasiet, de har også et relativt større frafald, og kløften mellem pigernes og drengenes karakterer vokser fra folkeskolens afgangsprøve og frem til studentereksamen.

Men i 2015 viste en undersøgelse fra SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, baseret på data om 400.000 elever i grundskolen, at lærerne giver drengene markant dårligere årskarakterer end de karakterer, de kan opnå til eksamen. Ifølge undersøgelsens

hovedforfatter, seniorforsker Beatrice Schindler Rangvid, lader det til, at det er drengenes generelle arbejdsindsats, attitude og opførsel, som trækker vurderingen ned, selvom karakteren egentlig kun skal udtrykke faglig formåen.

På DrengAkademiet arbejder man ud fra teorier af blandt andre den amerikanske psykolog Martin Seligman om ikke kun at arbejde skolefagligt, men at tænke syv grundlæggende karaktertræk med i undervisningen: selvkontrol, engagement, vedholdenhed, social intelligens, taknemmelighed, optimisme og nysgerrighed.

NY SERIE: SÅDAN FÅR VI ALLE DRENGE MED

Hver femte dreng mangler motivation i skolen, og langt flere drenge end piger forlader folkeskolen med dårlige karakterer. I denne artikelserie undersøger vi årsagerne og ser på, hvordan uddannelsessystemet kan medvirke til mindre ulighed mellem kønnene.

INFOMEDIA



Alt materiale i Infomedia er omfattet af lov om ophavsret og må ikke kopieres uden særlig tilladelse.